

Ключевые слова: профессионально-ориентированный учебник по английскому языку, коммуникативные компетенции, модель, учебные результаты.

Natalia Rybina, Natalia Koshil. The Problem of Creating the Competent Module Professionally Oriented textbook in English in Ukrainian Universities.

The article deals with the process of creating an English textbook taking into consideration current trends of training orientation toward formation of professional communicative competence of its complete composition components: linguistic, discursive, sociolinguistic, cultural and strategic. It has been established that the modern professionally oriented textbook should include, on the one hand, the traditional component – the basis of the scientific disciplines and universities profile, on the other hand, the new one which is represented in a model of future specialist training as its functions, problems, tasks and competences.

Key words: professionally-oriented English textbook, communicative competence, model, training results.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2015

УДК 376.36:73.76.(075.2.)

© Рібцун Ю. В., 2015

Рібцун Юлія Валентинівна

Інститут спеціальної педагогіки

Національної академії педагогічних наук України

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ПІДРУЧНИКА З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

В статті розкрита сутність художньо-мовленнєвої діяльності та актуальність її використання у навчально-виховній і корекційно-розвивальній роботі з учнями із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ), зазначені основні компоненти художньо-мовленнєвої діяльності та засоби її використання в авторському підручнику з образотворчого мистецтва для учнів першого класу з ТПМ.

Ключові слова: художньо-мовленнєва діяльність, підручник, учні з тяжкими порушеннями мовлення.

Гуманізація спеціальної шкільної освіти сучасної України передбачає обов'язковий художньо-естетичний розвиток учнів, особливо таких, які мають тяжкі порушення мовлення (ТПМ). Саме

художньо-мовленнева діяльність дає змогу максимально розкрити творчі здібності школярів, удосконалити їх емоційно-почуттєву сферу, сприяє цілісному психомовленнєвому розвитку.

Художньо-мовленнева діяльність є однією з форм образного пізнання дійсності, що стимулює роботу обох півкуль головного мозку, здійснює мовленнєвий, емоційно-духовний та естетично-моральний розвиток, формує творчий потенціал і ціннісне ставлення до оточуючого світу, активізує художньо-естетичне сприймання, образне мислення, фантазію, інтуїцію, удосконалює просторову орієнтацію, ручну та дрібну моторику, збагачує емоційно-чуттєвий, мовленнєвий і когнітивний досвід, виховує естетичний смак. Художньо-мовленнева, як і будь яка інша діяльність в навчальному закладі, має бути цілеспрямованою, адже учні з ТПМ внаслідок особливостей свого як мовленнєвого, так і пізнавального розвитку в цілому, не здатні самостійно опанувати художньо-мистецькими знаннями, вміннями та навичками.

В освітньому процесі навчального закладу основними учасниками є вчитель та учні. Від того, наскільки даний процес є науково обґрунтованим, структурованим, організаційно продуманим, залежить ефективність навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи в цілому. Саме тому науковцями Інституту спеціальної педагогіки НАПН України і розробляються концепції, на основі яких для вчителів будуються навчальні програми, що деталізуються у навчально-методичних посібниках (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язок навчально-методичного забезпечення в освітньо-виховній та корекційно-розвивальній роботі.

Відповідно до авторської Концепції художньо-мовленнєвого навчання, виховання та розвитку учнів із тяжкими порушеннями мовлення нами були розроблені навчальні програми з образотворчого мистецтва (підготовчий, 1-4, 5 класи), затверджені МОН України (наказ № 750 від 24.06.2014 р.). На сьогодні нами розробляється навчально-методичний посібник для вчителів з образотворчого мистецтва, а також відповідний підручник і робочий зошит для учнів із тяжкими порушеннями мовлення.

Першокласники з ТПМ не тільки ще не володіють у достатній мірі мовленнєвими засобами спілкування, а й мають недостатній розвиток інших вищих психічних функцій – гнозису, пракису, уваги, мислення, емоцій, волі, уяви. Використання художньо-мовленнєвої діяльності дає змогу виправити в учнів дефекти звуковимови, розвинути фонематичні процеси (сприймання, аналіз, синтез, уявлення), збагатити словниковий запас, сформувати навички словозміни та словотворення, опанувати граматичні категорії, оволодіти зв'язним мовленням, тобто удосконалити як комунікативний, так і лінгвістичний компоненти мовленнєвої діяльності (рис. 2).

Рис. 2. Компоненти розвитку художньо-мовленнєвої діяльності.

Створення підручника з образотворчого мистецтва, особливо для першого класу, надзвичайно складне та відповідальне завдання. Нами розроблено підручник, який разом із навчальним посібником для педагога та робочим зошитом для учня являють собою єдиний

комплект. Підручник створено у відповідності до Державного стандарту початкової загальної освіти дітей з особливими освітніми потребами, концепції художньо-мовленнєвого навчання, виховання та розвитку учнів спеціальних і загальноосвітніх шкіл для дітей із тяжкими порушеннями мовлення, спеціальної навчальної програми «Образотворче мистецтво» (1 клас).

Розроблений нами підручник з образотворчого мистецтва яскравий, цікавий, написаний зрозумілою мовою, з доступним викладом навчального матеріалу як для учня, так і для педагога та батьків. Він допоможе першокласникам познайомитися з абеткою образотворчого мистецтва, навчить їх дивитися на світ очима художника.

Першокласники із ТПМ ще не вміють читати, тож навчальні завдання для них повністю озвучує учитель, а вдома (з метою закріплення) – батьки. Саме тому нами продумано кожне звертання до школяра, яке сформульоване чітко, лаконічно, з використанням знайомих учням лексем.

З метою формування мотиваційної основи освітнього процесу усі навчальні завдання підручника об'єднують два персонажі – дівчинка Веселочка та хлопчик Олівчик. Кожен урок має певну тему, яка гармонійно поєднується з відповідною порою року. Урок починається з міні-бесіди та, найчастіше, з авторської віршованої мініатюри, в якій сконцентрована сутність теми, що вивчається, та зазначено основні мистецькі чи загальнонаукові поняття.

Мистецькі терміни, з якими знайомиться учень, представлені у підручнику із зазначенням наголосу та виділенням літер на позначення звуків, які можуть викликати певні утруднення у вимові їх школярами. Запропоновані в підручнику запитання стимулюють учнів до висловлення власних міркувань і суджень, привертають увагу школярів до морфологічної, граматичної та фонетичної складових мовлення. Багато матеріалу, який вивчається, будується на основі протиставлення, з використанням слів-антонімів і паронімічних пар лексем, що дозволяє учням із ТПМ значно легше опанувати новими знаннями, активізує та збагачує їх словниковий запас.

На кожній сторінці підручника представлено багатий ілюстративний матеріал у вигляді фотографій, різножанрових і виконаних у різній техніці картин як вітчизняних, так і зарубіжних художників, зразків ліплення та аплікацій, що, в свою чергу, стимулює розвиток зорового сприймання, уваги та пам'яті школярів, активізує бажання висловлювати своє ставлення до мистецьких творів, навчитися гарно малювати, використовуючи різні техніки та матеріали.

Щоб школярам було легше орієнтуватися на сторінках підручника, нами запропоновані зрозумілі умовні позначення, що символічно відображають зміст пропонованих завдань. Значна увага в підручнику приділена виробленню та дотриманню учнями правил безпечної поведінки з художніми інструментами та матеріалами.

На кожному уроці передбачено виконання додаткових практичних завдань у вигляді дослідницької діяльності, цікавих графічних вправ, що розширює світогляд школярів, удосконалює їх тактильне та зорове сприймання, ручну та дрібну моторику, формує діалогічне та монологічне мовлення. Творчі завдання в підручнику (як індивідуальні, так і колективні) запропоновані до виконання в ігровій формі, що стимулює мистецький пошук учнів із ТПМ, викликає бажання спілкуватися, виявляти та втілювати в роботах свої емоції та почуття засобами кольору, форми, використання художніх матеріалів, допомагає краще розуміти себе та інших.

В підручнику нами пропонуються численні завдання, що стимулюють розвиток психомисленнєвої діяльності школярів засобом вироблення чуття кольору, ритму, формування оптико-просторових і часових уявлень, удосконалення уяви, уваги та пам'яті.

Отже, тільки підручник, побудований на принципах науковості, системності, комплексності, наочності, доступності, варіативності, інтегративності, індивідуального підходу, урахування симптоматики порушення, як засіб реалізації художньо-мовленнєвої діяльності на уроках образотворчого мистецтва, відіграватиме надзвичайно важливу роль у комплексному подоланні мовленнєвих вад у школярів.

Література

1. Кодлюк Я. П. Підручник для початкової школи: теорія і практика [монографія] / Ярослава Кодлюк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. – 288 с.
2. ЛОГО-АРТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.logoped.in.ua>. – Назва з титул. екрану.
3. Цукерман Г. А. Как младшие школьники учатся учиться [учеб. пособие] / Г. А. Цукерман. – Москва. – Рига : ПЦ «Эксперимент», 2000. – 224 с.

Юлия Рибцун. Практическая реализация художественно-речевой деятельности путем создания учебников по изобразительному искусству для детей с тяжелыми нарушениями речи.

В статье раскрыто понятие художественно-речевой деятельности и актуальность ее использования в учебно-воспитательной и коррекционно-развивающей работе с учащимися, имеющими тяжелые нарушения речи (ТНР); указаны основные компоненты

художественно-речевой деятельности и средства ее использования в авторском учебнике по изобразительному искусству для первоклассников с ТНР.

Ключевые слова: художественно-речевая деятельность, учебник, учащиеся с тяжелыми нарушениями речи.

Julia Ribtsun. Feasibility art-speech activity by creating fine art textbooks for children with severe speech disorders.

In the article the concept of art-speech activity and the relevance of its use in educational and correctional-developing work with students with severe speech disorders (SSD); shows the main components of artistic and verbal activity and the means to use the author's tutorial on the fine arts for first-graders with SSD.

Key words: art-speech activity, textbook, students with severe speech disorders.

Стаття надійшла до редакційної колегії 30.10.2015

УДК [159.922-027.561-043.61Ж070.42(477)]316.663-057::316.77:ЗМІ-044.22:378.4/.6

© Рожнова А. П., 2015

Рожнова Анна Павліна

Житомирський державний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ В УКРАЇНІ: РОЛЬ ПРАЦІВНИКІВ МАС-МЕДІА У ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В добу бурхливого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій важливу роль відіграє інформаційна підтримка ВНЗ. Цей фактор сприяє поширенню та обміну актуальної інформації між викладачами, студентами та органами виконавчої влади. Крім того, медіапідтримка ВНЗ сприяє репутаційній підтримці навчальних закладів. Наявність медіапідтримки оперативна реакція на інформаційні запити ЗМІ допомагає навчальному закладу підтримувати свою конкурентно спроможність серед інших закладів. Так, професійна інформаційна вимагає високо кваліфікаційну підготовку та формування професійних журналістських кадрів в Україні.

Ключові слова: медіа підтримка, підготовка журналістів, ВНЗ, інформаційно-комунікаційні технології.